

Kostprijzen in ziekenhuizen

M. Levi, AMC Amsterdam

“Prima boek, nuttig en goed uitgewerkt.”

J. Zuurbier, Q-consult

“Ik heb bewondering voor de wijze waarop het boek is opgezet. Het is uitermate compleet, diepgravend en relevant.”

J. Naaktgeboren, St Jansdal-ziekenhuis

“Het boek leest prettig. Waardevol dat een boek specifiek op de ziekenhuizen tot stand is gekomen.”

B. Bruggeman, UMCG Groningen

“Het wordt vast en zeker een standaardwerk.”

E. Vosselman, Universiteit Utrecht

“Het sterke van het boek is dat het geheel echt op het ziekenhuis is geschreven; de (bedrijfseconomische) methodes passen als het ware ‘natuurlijk’ in die setting. Alles bij elkaar een goed boek.”

Kostprijzen in ziekenhuizen

Drs. F.F. Asselman

Bohn Stafleu van Loghum
Houten, 2008

© Bohn Stafleu van Loghum, 2008

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën of opnamen, hetzij op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16b Auteurswet 1912 j° het Besluit van 20 juni 1974, Stb. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, Stb. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3051, 2130 KB Hoofddorp). Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

Aan de totstandkoming van deze uitgave is de uiterste zorg besteed. Voor informatie die nochtans onvolledig of onjuist is opgenomen, aanvaarden auteur, redactie en uitgever geen aansprakelijkheid. Voor eventuele verbeteringen van de opgenomen gegevens houden zij zich gaarne aanbevolen.

Waar mogelijk is aan auteursrechtelijke verplichtingen voldaan. Wij verzoeken eenieder die meent aanspraken te kunnen ontlenen aan in dit boek opgenomen teksten en afbeeldingen, zich in verbinding te stellen met de uitgever.

ISBN 978 90 313 4216 7

NUR 801

Ontwerp omslag: Houdbaar, Deventer

Ontwerp binnenwerk: TEFF (www.teff.nl)

Automatische opmaak: Pre Press, Zeist

Bohn Stafleu van Loghum

Het Spoor 2

Postbus 246

3990 GA Houten

www.bsl.nl

Inhoud

	Woord vooraf	1
1	De invloed van externe ontwikkelingen op de interne sturing van ziekenhuizen	7
1.1	Inleiding	7
1.2	Ontwikkelingen in de gezondheidszorg in Nederland	7
1.3	Externe ontwikkelingen bij de ziekenhuizen	11
1.3.1	Toenemende druk op de financiële middelen	11
1.3.2	Wijzigingen in de bekostiging van ziekenhuizen	15
1.3.3	Toenemende maatschappelijke verantwoording	21
1.4	Interne sturing van ziekenhuizen	23
1.5	Consequenties van de externe ontwikkelingen voor de interne sturing	27
1.6	Aanpassingen aan de interne sturing	31
1.7	Samenvatting	35
2	Nut en noodzaak van kostprijzen in ziekenhuizen	37
2.1	Inleiding	37
2.2	Kostprijsbegrippen	37
2.3	Nut en noodzaak van kostprijzen in ziekenhuizen	47
2.4	Kanttekeningen bij kostprijzen in ziekenhuizen	54
3	Toepassingen van kostprijzen in ziekenhuizen	57
3.1	Inleiding	57
3.2	Soorten toepassingen van kostprijzen in ziekenhuizen	57
3.3	Optimalisatie zorgportfolio	59
3.4	Budgettering	66
3.5	Interne verrekening	75

3.6	Benchmarking	81
3.7	Make-or-buybeslissingen	86
3.8	Doelmatigheidsonderzoek	88
3.9	Investeringsbeslissing	91
3.10	What-ifanalyses	94
3.11	Kosten-kwaliteitanalyses	95
3.12	Waardering onderhanden werk DBC's	97
3.13	Prijsstelling van DBC's	99
3.14	Overige kostenonderbouwingen ten behoeve van derden	104
3.15	Aanlevering kostprijzen aan externe instanties	105
4	Methoden van kostprijsbepaling	107
4.1	Inleiding	107
4.2	Methoden van kostprijsbepaling	107
4.3	Keuze voor een methode van kostprijsbepaling	114
4.4	Model kostprijzen DBC 2003 (model Zuurbier)	118
4.5	Handleiding voor kostenonderzoek	123
4.6	Het integrale kostprijsmodel	124
5	Het project kostprijzen	129
5.1	Inleiding	129
5.2	Keuze voor een projectmatige aanpak	130
5.3	Projectorganisatie	130
5.4	Projectplan	138
5.5	Beheersing van het project	143
5.6	Communicatie over het project	146
5.7	Beëindiging van het project	149
5.8	Van projectmatige naar routinematige kostprijsbepaling	152
5.9	Kritische succesfactoren voor het project kostprijzen	153
6	Kostprijsbepaling voor de patiëntenzorg in stappen	155
6.1	Inleiding	155
6.2	Stap 1: het verzamelen van gegevens	156
6.3	Stap 2: het selecteren van gegevens	160
6.4	Stap 3: het analyseren en corrigeren van gegevens	171
6.5	Stap 4: het rubriceren van gegevens	173
6.5.1	Rubriceren van de kostenplaatsen	173
6.5.2	Rubriceren van kosten	175
6.5.3	Rubriceren van kostendragers	193

6.6	Stap 5: de toerekening van kosten van patiëntenzorggebonden hulpafdelingen aan hoofdafdelingen	195
6.6.1	Toerekening van kosten van medische stafafdelingen aan hoofdafdelingen	196
6.6.2	Toerekening van kosten van medisch ondersteunende hulpafdelingen aan hoofdafdelingen	204
6.6.3	Toerekening van beheerskostenplaatsen aan hoofdafdelingen	206
6.7	Stap 6: de toerekening van kosten van niet-patiëntenzorggebonden hulpafdelingen aan hoofdafdelingen	206
6.8	Stap 7: het matchen van kosten- en kostendragergegevens: de allocatiematrix	213
6.9	Stap 8: het vaststellen van de wegingsfactoren	218
6.10	Stap 9: het berekenen van de kostprijzen	220
6.11	Stap 10: rapportage met betrekking tot de kostprijzen	225
6.12	Stap 11: analyse van de kostprijzen	226
6.13	Stap 12: bijstelling van de kostprijzen	227
7	Kostprijsbepaling op specifieke ziekenhuisafdelingen	229
7.1	Inleiding	229
7.2	Poliklinieken	229
7.3	Verpleegafdelingen	233
7.4	Intensivereafdeling (IC)	238
7.5	Operatiecentrum	244
7.6	Laboratorium	248
7.7	Spoedeisendehulpafdeling (SEH)	255
8	Kostprijsbepaling in universitair medische centra	259
8.1	Inleiding	259
8.2	Universitair medische centra	259
8.3	Onderscheid tussen UMC's en algemene ziekenhuizen	261
8.4	Kostprijsbepaling in UMC's	266
8.5	Kostprijsbepaling voor opleiding, onderwijs en onderzoek	268
9	Selectie van een kostprijsapplicatie	271
9.1	Inleiding	271
9.2	Visie op informatievoorziening	271
9.3	Procedure voor selectie	272
9.4	Plan van aanpak	273

9.5	Programma van eisen	274
9.6	Toetsing van applicaties aan programma van eisen	277
10	Administratieve organisatie van kostprijzen	279
10.1	Inleiding	279
10.2	Verantwoordelijkheden en bevoegdheden	279
10.3	Kostprijsaudit	284
10.4	Gedragcode voor het omgaan met kostprijzen	287
	Literatuur	291
	Bijlage 1 Casus kostprijzen	297
	Bijlage 2 Schema met hulpkostenplaatsen en verdeelsleutels (DBC 2003, 2004)	303
	Bijlage 3 Lijst van personen die het boek (geheel of gedeeltelijk) hebben meegelezen	313
	Register	315